జీర్ణవస్త్రములు

పోడూరు రామచంద్రరావు గారు, బి. ఎ.,

('క్లేర్ థారన్‌టన్'ను అనుసరించి)

౧

ఎక్కడచూచినా అవియే. గది అంతా వాటితో నిండిపోయింది. కుర్చీలమీద, బెంచీలమీద, తలుపులమీద వ్రేలాడుతున్నాయి. అన్నీ, చీరలు, జాకెట్లు, గౌనులు, వోణీలు- పట్టువి, ఊలువి, నూలువి- వింతవింత రంగులతో, వివిధములగు అల్లికపనులతో- ఎఱ్ఱవి, పచ్చవి, ఊదావి, మబ్బువి, రోజావి, తెల్లనివి, పువ్వులవి, ఇవి అవి, అనిచెప్ప వీల్లేదు. ఆగదిలో ఎక్కడచూచినా కుర్చీలూ బెంచీలూ, తలుపులూకూడా చివురుజొంపముల్లాగు, పూతపూసినట్లు, విరాజిల్లుతున్నాయి. వాటిమధ్య, మేటి రోజాలాగ, వనసుందరిలాగ, వనసుందరి కూర్చుంది తన విశాలనేత్రములతో వాటి నుపలక్షిస్తూ.

"ఇది ఉద్యానవనం లాగుంది. అక్కడక్కడ వాడిపోయిన పువ్వుల్లా, యీరంగులు వెలిసిపోయిన పాత దుస్తులున్నాయి. "పిన్నీ! నాకిన్ని బట్టలున్నాయనే ఎప్పుడూ గోచరించలేదు సుమా!" అన్నది.

"నీకు దుస్తులమీద మమకారం ఎక్కువ. చూసిందల్లా కొనేస్తావు. ఇంతవఱకూ నీవొక్కతెవే మిగిలావు. మీఅమ్మ పోయినప్పట్నుంచీ నాకు పిల్లలేకపోవటంచేత కళ్లల్లో పెట్టుకొని పువ్వులా పెంచుకుంటూ కావాలన్నదాన్నల్లా కొని యిచ్చాను. ఇక ముందు నాయీవిడెవరిక్కావాలి ? మహారాజులాంటివాణ్ణి పెళ్లాడుతున్నావు. కావలసినంత డబ్బు. కావలసినన్ని దుస్తులు. కావలసినన్ని నగలు. ఈపాతవాటి నిక చూడనక్కర్లేదు. ఇక వీన్నేంచేస్తావు?" అని యశోద అడిగింది.

"బీదవాళ్ల కిచ్చేస్తా. పాపం మనసీతకు బట్టలంటే ఎంతో మక్కువ. కాని తల్లిదండ్రులు బీదవారు కావటంచేత కొనిపెట్టలేరు. వీటిని దాని కిచ్చేద్దామని ఉంది" "సరే నీయిష్టం. నాకిక పని ఉంది. పోతాను" అని యశోద వెళ్లిపోయింది.

వనసుందరి నిజంగా వనసుందరే. ఆవిణ్ణి మించిన అందగత్తె లావూళ్లో లేరు. అది నవ్వుతూంటే పువ్వులు వర్షించినట్లుండేది. ఆగుండ్రనిముఖమూ, ఆసోగకన్నులూ, ఆఅమాయకత్వం, ఆ ఒయ్యారమూ చూచి ఆనందించనివాళ్లు లేరు. పిల్లలతల్లులందరూ "మాకోడలైతే బాగుండును" అనుకునేవాళ్లు. యువకులలో "దాని పెళ్లాడితే" అని నీళ్లుమ్రింగనివాళ్లు లేరు. నడుస్తూంటే హరిణశాబకములా ఉండేది. దారిని పోతూంటే లక్ష్మిలా ఉండేది. పాపం! వనసుందరి తలిదండ్రులు చిన్నప్పుడే గతించారు. పినతల్లి యశోద దాన్ని గారాబంగా పెంచింది. పినతండ్రికి అదంటే పంచప్రాణాలున్నూ. దానికి కొనిపెట్టని వస్తువుల్లేవు. కుట్టించని దుస్తుల్లేవు. ఒకనాడు మాలతీలతలాగు, ఒకనాడు రోజాపువ్వులాగు, ఒకపొద్దు చంపకమట్లు, ఒకసమయంలో మందారపువ్వను కొనేలాగ, వింతవింత దుస్తులతో అది మిలమిలలాడుతూంటే ఎంతో చక్కగా ఉండేది. ఆమెకిప్పుడు యౌవనం అంకురించింది. మన మోహనుడు పెళ్లిసంబంధాలు వెతుకుతున్నాడు. ఆ గ్రామానికి మొఖాసాదారు బాలీబాబు. వానికినలభైవత్సరములువయసు. విశేషించి, అందకాడుకూడా కాడు. ఇంచుకస్థూలకాయుడు. వానికిచ్చి యీపువ్వును, కాకిముక్కుకు దొండపండులాగ కట్టాలని మన మోహనుడు ఊహిస్తున్నాడు. దీనికికారణం బాలీబాబు కున్నడబ్బే. డబ్బుచేత సుందరికి అన్నీ లభిస్తాయనిన్నీ, దానికి కావలసినవన్నీ కొనుక్కుంటుందనిన్నీ మోహను డనుకున్నాడు.

సుందరి యశోదను తల్లిలా చూసుకునేది. ఆవిడకు కావలసిన పనులన్నీ చేస్తూ సహాయకారిగా ఉండేది.

యశోదానిష్క్రమణానంతరం, సుందరి దుస్తులు చూచుకుంటూ కూర్చుంది. ఇంతలో దానికళ్లల్లో కాంతి తరిగిపోయింది. తల వంచుకుంది. ఈపాతబట్టలు దాని

కేదో పూర్వస్మృతి కలిగించాయి కాబోలు. దానికి విచారం ఉదయించింది. ఆలోచనా ప్రవాహాలో పడి కొట్టుకొని పోతూంది సుందరి.

ఇంతలో ఎవరో తలుపు తట్టినట్లు విన్నది. "రావచ్చు" అన్నది. ఒక యువకుడు లోన ప్రవేశించాడు. అతడు పొడగరి. సరుగుచెట్టులాగు, ఈతచువ్వలాగు, బక్కపలుచని శరీరము. పాతబట్టలయినా శుభ్రంగా ఉన్నాయి కట్టుకున్నవి. శరీరము చామనచాయది. కన్నులు తేజోవంతములైనవి. ముత్తముమీద అందగాడనే చెప్పవచ్చు. అతనిది నవ్వుముఖము. నవ్వుతూంటే చంద్రునిపికాసంలా ఉండేది. చూచినవాళ్ల మనసు పరవశం అయిపొయ్యేది. అతడు లోనికి రావటంతోనే సుందరి లేచి గంతువేసింది. అతని ఆగమనం ఆశ్చర్యం కలిగించింది కాబోలామెకు.

"శరత్తూ! నువ్వా! బాలీబాబుతో పట్నంపోయావనుకున్నానే." అన్నది నెమ్మదిగా.

శరచ్చంద్రుడు బాలీబాబు పినతండ్రికుమారుడు. "నిజమే. వెళ్లాను. కాని బాలీబాబు, కొంచెం పనిమీద పంపగా వచ్చాను. ఈగొడవంతా యేమిటి? ఈలాదుస్తులు పరిచావేమిటి? తొడిగి చూస్తున్నావాయేం? "అని నలువంకలా చూస్తున్నాడు శరత్తు. కొంచెం ముఖం చిట్లించి" తొడుక్కోవటం ఏమిటి పాతగుడ్డలు.? ఎవళ్లైనా బీదవాళ్ల కివ్వాలని చూస్తున్నా. కూర్చో! ఆకుర్చీలోవి బల్లమీదపడెయ్యి" అన్నది. "ఓహో! ఆలాగా, సరే, నీపని నీవు చూసుకో. అయితే పీని నిచ్చేస్తున్నావూ?" అన్నాడు.

సుందరి ఒకరోజాపరికిణీ చూస్తోంది. తల పంకించింది.

"ఆ! అది నాకు జ్ఞాపకముంది." అంటూంటే వాని కళ్లు అపూర్వకాంతిని వెళ్లగ్రక్కుతున్నాయి. "ఔను! దాన్ని నేనెఱుగుదును. నాడు వనభోజనాలప్పుడు తొడుక్కున్నదే కాదూ? అప్పుడే మనం మొదటితడవ కలసికోవటం."

"అవును. ఆవేళ దీనికి ద్రాక్షపళ్ల మఱకపడింది. పొరపాటున పళ్లెంమీద కూర్చున్నాను."

"అప్పుడు నామీద కోప్పడక ఆపళ్లెం నేనే అక్కడ మఱచిపోయినా, పోనీ ఫరవా లేదులే. ఇది అసలు ఎఱ్ఱనిదే. ఇంకొంచెం ఎఱుపెక్కింది. ఇదొహ అందం," అన్నావు. "అప్పటినుంచీ నువ్వంటే నాకెంతో ప్రేమ"

"అంటే నీకు అందంఅంటే తెలియదన్నమాట. నాఅందం నీకు ప్రేమకలిగించకపోయినా, ఏదో నిర్లక్ష్యంగా అన్నమాటే నీకు ప్రేమకారణం అయింది కాని నాకు లోపల చాలా కోపంగానే ఉంది. అంత విలువైన చీర ఇప్పుడు కాసుకూడా చెయ్యదు. అదేకాక వెలిసిపోయింది కూడాను" అని నిర్లక్ష్యంగా జవాబిచ్చింది.

"అయితే దీనికి ఐదువరహాలిస్తా," అన్నాడు. నిశ్చలంగా ఆమె అతనికేసి ఒకమారు చూచి మళ్లీచూడ్కి త్రిప్పుకుంది.

"ఛీ! ఊరుకో" అని మందలించింది సుందరి "లేదు. వేళాకోళం కాదు. నిజంగా ఇస్తాను" అని లేచి చీర పైకి తీశాడు. "చూడు. ఇది చాలా పాడైపోయింది. అంచులు పూర్తిగా."

"ఛీ! వూరుకో" అని నవ్వుతూ కసురుకొన్నది.

"పోనీగాని ఏమంటావు? ఆచీర"

"కాదు, వాణీ!"

"సరే. ఏదో ఒకటి. దీని కీపేరని ఎవరు బొడ్డుకోసి పేరెట్టారు? ఆచర్చ యెందుకులే. ఐదువరహాలు చాలా లాభసాటిబేరం. ఇంకొకళ్లు దీనిలో సగంకూడా యివ్వరు. సుందరీ! జ్ఞాపకం ఉందీ. "ఎక్కడున్నారు. మళ్లీ చూడవస్తా"నన్నా నావేళ. అంటే నువ్వు కోకిలస్వరంతో "పిన్నీ నేనూ చాలా సంతోషిస్తాం" అని మారు పలికేవు.

"పిన్నీ నేనూ" అంటూ నవ్వాడు కొంచెం. "నువ్వు."

"అప్పుడు నేను మావాళ్లయింట్లో ఉన్నా, మాధవీకుటీరంలో" అన్నా. "ఎంత చక్కని భవనం! కాదూ? ఈవృందాచీర మాసీతకు చాలా బాగుంటుంది" అన్నది.

౨

శరచ్చంద్రుడు ఆగులాబీచీర మడతతో అవకతవకగా మడిచి బల్లమీద పెట్టాడు. ఊదాచీరవంక చూడడం మొదలుపెట్టాడు.

"ఉహు! సీత తన కిదిబాగుండదనుకుంటుందని నాభయం. అది దాని వర్ణముకు సరిపడదు" అన్నాడు.

"నువ్వుకూడా, పాపం, సీతకి మల్లే పేదవాడవైతే రంగులు, సరిపోవడం, అందాలు, ఆలోచించవు. నేను." అంటూ విచారంగా పలికింది.

"నిజానికి నాకో బీదచెల్లెలుంది. దానికీచీర బాగుంటుంది. అది చాలా పేదరాలు. వీధిముఖమేనా చూడదు పాపం."

"ఎందుచేత?" అని అడిగింది సుందరి.

బుజాలెగరేస్తూ "వీధిలోకి చూస్తే ఏమొస్తుందో ఏమాశపుడుతుందో అని భయం దానికి. ఈఊదాచీరకు పదిరూపాయిలిస్తాను."

"ఊరుకుందూ! ఏమన్నా పిచ్చిపట్టిందా ఏం. నీకీలాంటి చెల్లెలుందని నేనెప్పుడూ వినలేదే.?" "అవును. పేద బంధువులను గూర్చి యెవరు వింటారు? అది ప్రపంచ సరణి. గొప్పవాళ్లను గూర్చే ఆలోచిస్తూంటారు. మావాళ్లంతా" అని సాభిప్రాయంగా చూస్తూ "పదిహేనువేలరాబడిగలవాళ్లే ఉంటారాయేం?" అన్నాడు. "పాపం యీపిల్ల-" ఆలాంటిపిల్ల ఉందని నేను నమ్మను" అని నిశ్శంకగా సుందరి అనేసింది.

"పాపం తనస్థితి యీలాంటిదని అదే నమ్మదు. నేను చెపుతూన్నట్లు ఆపిల్ల పాపం తన సవతితల్లికి చాకిరీ ఎప్పుడూ చేస్తూండాలి.

"సవతితల్లా?"

"ఔను! తల్లి చిన్నప్పుడే పోయింది. తండ్రి ఇంక పినతండ్రితో సమానంకదా. దానికితోడు సవతితల్లిపోరు. చాలావిచారకరమైనసంగతి. అన్నట్టు ఆతోపుచీర" అని కొంచెం సిగ్గుపడ్డాడు. శరత్తు సుందరి కుర్చీలోంచి తీసిన తోపుచీరకేసి చూస్తున్నాడు! "ఆనాటి సాయంకాలం మనము సముద్రం దగ్గిరకి పోయినప్పుడు కట్టుకున్నావుకాదూ? మనమిద్దరమే వెళ్లాం. వీణాపిన్ని రావాలనుకుందిగాని మన అదృష్టంచేత తలనొప్పి వచ్చిందావెను. వనమూ! ఆసాయంత్రం! ఆహా! నేను నాజన్మలో మరువలేను సుమా!"

"ఔను!" అని ఆమె కాస్త సిగ్గుపడింది. ఆమె ముఖం జేవురించింది "మన మిద్దరం చిన్నపిల్లల్లాగు ఆడుకున్నాము కాని నాకాదినములింక,— తలుచుకోవడం యిష్టంలేదు." అని మెల్లగా "బట్టలు ఎంతసౌందర్యం కలిగిస్తాయో? కట్టు, జుట్టు, బొట్టు, అన్నారు"

"అప్పుడు నన్ను ముద్దెట్టుకున్నావు. ఆకెరటాలు—" అని ఆవేశంతో అంటున్నాడు.

తన మనోభిప్రాయం దాచుకోటానికి ప్రయత్నిస్తూ "నిజానికి" అని వేళాకోళంగా "అప్పుడు చాలా భయంవేసింది. సముద్రం చాలా భయమైందే" అన్నది. "అప్పుడు సూర్యుడస్తమిస్తున్నాడు. అతని బంగారు చాయలు అద్దంలోవలె నీటిలో ప్రతిఫలిస్తున్నాయి. ఒకవంక చంద్రబింబము ఆకసమున తెల్లమచ్చవలె కళావిహీనమై కనబడుతూన్నది. నీశిరోజము లాబంగారుచాయలో బంగారువలె మెఱసిపోయాయి. ఆహా! ఎంత చక్కనిసమయం. ఎంత ఆనందకరమైన సమయం. ఆలాంటికాలం మళ్లీ వస్తుందా? ఒకమూలనుంచి గట్టుమీదనున్న ఆకాశమల్లిపూలవాసనతోకూడిన వాయువులు వీతెంచుతూండడం; ఒకవంక సముద్రగానం; ఒకప్రక్క-"

"అబ్బ! నాకాలం అంతా పాడుచేస్తున్నావు. నా పనికభ్యంతరం కలిగిస్తూన్నావు. నీధోరణి అంతా కవిత్వంగా మారిపోతోంది. నీకవిత్వం వినటానికి పనిలేనివాళ్లెవ్వరైనా ఉంటే బాగుండును. నాకు-"

"చాలా విచారంగా ఉంది. సుందరీ! నేనిక నీపనికభ్యంతరపెట్టను." అని మౌనము ధరించి కూర్చున్నాడాతడు. ఒకటి తరువాత ఒకటిగా సుందరి గుడ్డలను మళ్లీ పరీక్షిస్తోంది.

3

"అది ఆకుపచ్చవోణీకాదూ?" అని అడిగాడు.

"లంగా."

"ఏమైతేనేం, అదికట్టుకుంటే కొంతమంది చాలా అందంగా కనబడతారు మొగాళ్లకి. కొందరు పురుషుల ఒళ్లు పరవశం అవుతుంది. మోహజనకంగా ఉంటుంది. నాడు మీమేనత్తగారింట్లో నిన్ను చూస్తే నాకాలాగే అయింది. ప్రత్యూషకాలము పక్షులకలకలములు శీతల మందవాతపోతములు మల్లెపూలఘుమఘుమ ఆలాంటి సమయాలు మళ్లీ వస్తే."

"అవి మాకు సెలవుదినాలు." అని విసుగుతో "కొంచెం జరుగుదూ" అన్నది.

"జరిగే ఉన్నా. కాని నాటి ఉదయం"

"ఉహు! ఈదుస్తులనుగూర్చి ఆలోచింతాం. అది సీతకు పొడుగౌతుందేమో. అదీకాక దానికీలాంటి పసుపు పచ్చ నచ్చదేమో"

"పసుపుపచ్చదా? అలాంటిది తొడుక్కున్నవాళ్లెవరో—ఉహు! అది సీతకు బాగుండదు. మాచెల్లెలు, దానిపేరేం చెప్పాను?"

"ఆ, చూచావా! అలాటిదాన్ని సృష్టిస్తూన్నావన్నమాటే" "అదే సృష్టింపబడింది పాపం. నీవే దానిలాగ రాత్రింబగళ్లు విసుగూ విరామం లేకుండా పని చేస్తూంటే"

"ఏం? పాపం? కాసంత తీరికా లేదూ?"

"తీరికా?"

"అంతపనా?"

"దానిసవతితల్లి దాన్ని ఒక్కక్షణం ఊరుకోనివ్వదు. ఏదో ఒకపని కల్పిస్తూంటుంది. పోనీలే. దాని మాటకేం. అది నువ్వు మునుపు పూలుకోసుకోటానికి దేవాలయంలోకి తొడుక్కొచ్చే దానవుకాదూ?"

"అవును, అపుడు పచ్చలంగాలు తొడుక్కునేవాళ్లు. ఇప్పుడు అవి మోటయిపోయాయి. వాటిముఖం ఎవళ్లూ చూడరు."

శరత్తు ఇంతలో ఒక గోధుమవన్నె జాకట్టు తీసి చూస్తున్నాడు. వాని ముఖమునందు పూర్వస్మృతిచే కాబోలు చిర్నగవు తాండవించింది.

"వనా! ఆదినాలు జ్ఞాపకం ఉన్నాయా? ఆసరోవరంచెంత పూలతోటలో, ఆగులాబులూ, ఆమాలతీలతలూ, ఆసంపంగిపొదలూ, ఆలేమావిగున్నలూ, వాటిమధ్య నీవొక రోజాపువ్వులాగు, వనసుందరల్లా, మధుమాసలక్ష్మి అన్నట్లు, నీదగ్గర ఆలక్ష్మిని ఆరాధిస్తూన్న భక్తుళ్లాగ నేను, మనమిద్దరమూ, చిలుకాగోరింకల్లాగ, జంటమావిగున్నల్లాగ, మసలుతూన్నపుడు ఒంటిగా, జంటగా, ఆహా! ఆసమయం వేరు; మన భావవృత్తము వేరు. మన-"

"ఏమిటీప్రసంగము." అని కంపితస్వరంతో "అదంతా స్వప్నావస్థ" అంది.

ఆమెకేసి అతడు చూశాడు. వారిచూపులు ఏకీభవించాయి. అతనిచూపులు ఆమెచూపులను అరికట్టాయి. తనచూపులను మరల్చుకుందామని విశ్వప్రయత్నం చేసింది సుందరి. కాని లాభంలేకపోయింది. ఆమె చెక్కిళ్లెర్రవారినాయి. ముఖమున ముచ్చెమటలూ పోశాయి. వివర్ణత కలిగింది.

"శరత్తూ! ఈప్రస్తావనవల్ల ఏంలాంభం. ఆరోజులు గడచిపోయాయి. ఆదశమారిపోయింది" అన్నది.

"ఏంమారింది. ఎందుకు మారింది. సుందరీ! మనలో నొకరు మరణిస్తేనేగాని అవిమారిపోలేవు. మనప్రేమ అలాంటిది గనుక" అన్నా డావేశంతో.

"నీ వల్లా అనటానికి అధికారం లేదు."

"ఏం? అధికారమూ? ఎందుకు లేదు.అది యిచ్చేవా వారెవరు? నీవేకా" అని లేచి నిలబడ్డాడు. చేతుల్లో జాకెట్టుంది. యువకుడు, పొడగరి, బలష్ఠుడు. విశాలమైన కళ్లు. నూనూగుమీసాలు. మొగము జేవురించింది. కన్నులు ప్రకాశిస్తూన్నాయి. "నీవు నన్ను ప్రేమిస్తూన్నావు కనుక. అలాకాకపోతే నేనిల్లామాట్లాడకపోయేవాణ్ణే. ఆబుంగముఖం, బడుగుదేహం, పదిహేనువేల రాబడి, అన్నీ ఉన్న బాలీబాబును పెళ్లాడనిచ్చేవాణ్ణే. వానికి నలభైయేళ్లు వయస్సు. ఎప్పుడు చూచినా అస్వస్థత. విచారిస్తూన్న ముఖవికాసం. అలాటి పిసినిగొట్టు ఇదివరకు పృథివిలో పుట్టలేదు. కాని, నీవు నన్ను ప్రేమిస్తున్నట్లు ఎఱిగియుండీన్నీ అలాటివాణ్ణి చెట్టపట్టడానికి ఏలా ఒప్పుకోమన్నావు చెప్పు? సుందరీ!నాప్రణయసుందరీ! నీకు నాతో సంసారసుఖంలభించేటట్టు వానితో ఉంటే లభించదని నాకు పూర్తిగా తెలుసు. ఈఅదనులో ఊరుకోవడం నాకు భావ్యంకాదు. అది దారుణం. నేనాలా చేయలేను. చూస్తూ ఊరుకోడం నాశక్యంకాదు. నేను-"

"శరత్తూ! మతిపోయినట్లుంది. ఇది తప్పని తెలియుటలేదూ?"

"ఒకవారంలోగా డబ్బుకోసం తగనిపెళ్లి చేసుకోబోతున్నావని."

ఆమెదేహం కంపిస్తోంది. ముఖం వెలవెలలాడుతూంది. మాట రావటం లేదు. వానిని తేరిపార చూచింది. అంతలో, ఏలాగో, అత డాగోధుమరంగుజాకెట్టును కావలించుకోటం—అదృశ్యం—ఆమెకోపాన్ని, ధైర్యకవ

చాన్ని ఒక్కమారు సడలించేసింది. “శరత్తూ! నిన్నేమీ అనను. నువ్వీవాళ అసందర్భంగా మాట్లాడుతూన్నావు” అంది నింపాదిగా. “ఆశరత్కాలమందు, ఆపుచ్చపువ్వు లాంటి వెన్నెట్లో, మనమిరువురమూ ఉల్లాసంగా ఉండేటప్పుడు—ఈలా అసంబద్ధంగా, అసందర్భంగా మాట్లాడేనా? బాలీబాబు రాకకు పూర్వం, తన ధనసంచులతో నిన్ను మభ్యపెట్టడానికి. పూర్వం, నేనాలా ఉన్నానా?”

సుందరిచేతులు వణకుతూన్నాయి. బాలీబాబు తన వ్రేలికితొడిగిన వజ్రపుప్రధానపు ఉంగరం తళుక్కని విద్యుల్లతలా మెఱిసింది.

“సుందరీ! నువ్వు బాలీని పెళ్లాడకూడదు. అతని స్థూలకాయాన్నిగురించి నేనేమీ చెప్పను. కాని అది మాత్రం వాస్తవం. ఎంతలావు. ఎంతవలయం, రోజుకి రోజూ, వీలయినంతవఱకూ, అన్నివిధాలా బలుస్తూన్నాడు. ఇంకా బలుస్తాడు. పదిసంవత్సరాల్లో ఎంతలావౌతాడో ఊహించలేం. ఏనుగులుకూడా పనికిరావేమో అని నాఅనుమానం. దానికితోడు తిండీకూడా అలాగే తింటాడు. అన్నీ పాడుతిళ్లే. అలాంటివానిని నువ్వెల్లా సహిస్తావు? నీకు లావంటివాళ్లని చూస్తే అసహ్యం కూడానూ. అందులోనూ అందగత్తెవు. కళాకళలా ఉంటావు. పాపం!”

సుందరి వానికేసి వెఱ్ఱిచూపులు చూస్తోంది. అప్పుడు శరత్తు ఎంత చక్కఁగా ఉన్నాడో, ఎంత సన్నగా ఉన్నాడో ఎంత పొడుగైనవాడో, ఎంత యౌవనంలో ఉన్నాడో, ఆలోచిస్తోంది కాబోలు. ఆశరద్రాత్రులు, ఆ వనవిహారాలు, ఆసముద్రతీరాలు, సూర్యాస్తమయసమయాలు, వినోదాలు, ఆటలు, పాటలు తలుచుకుంటూందేమో. పదేళ్లల్లో గుమ్మాలుకూడా పట్టని బాలీబాబు యొక్క బడుగుదేహాన్నిగూర్చి ఆలోచిస్తూందో; ఏమో? ఆసమయంలో ఆపడుచుపిల్ల ఊహ ఎల్లాఉన్నాయో, ఎవడు చెప్పగలడు? “మనకిద్దఱికీ ఎంత బాగా అతుకుతుందో నీకే తెలుసు. కాని, నిన్నల్లా ఉండమని నేను కోరటంలేదు. బాలీబాబును చూడకముందు అలా చేస్తే చేశావు. అదీకాక నిన్ను మాపల్లెటూళ్లో ఉండమనిన్నీ నేననను.” అంటూ మళ్లీ ఉపన్యాసం మొదలెట్టాడు. “అది నీ కిష్టంలేకపోవచ్చు. అలాగైతే అక్కఱలేదనెయ్యొచ్చు. అదికాదు. విను. నాకుద్యోగం ఇచ్చారు. మలబారుదేశంలో, ఒకలతూధికారికి ప్రతినిధిని. అక్కడ మనకోచక్కనిబంగాళా యిస్తారు. దాని ఫోటోకూడా చూశాను. చాలా బాగుంది. అది పడమటికనుమల దగ్గర. ఆనారికేళవనాల్లో, ఆతేయాకుతోటల్లో, ఆయేలకిమళ్లల్లో, ఆపిల్లగాలులలో, ఆవృక్షచ్ఛాయలలో, అలాటి మనోహరదృశ్యాలు నీకు చాలా యిష్టంకూడాను. అక్కడ, మయూరములు నృత్యాలు చేస్తూండగా, కోయిలలు పాడుతూంటే, చిలుకలు పలుకుతూన్నప్పుడు, ఆశాంతస్థలాలలో_అక్కడ ఒకచక్కనిసెలయేరుకూడా ఉందట. నాకు విశేషం జీతం యివ్వరు. అక్కడ యీ లాంటివిందులూ, విహారాలూ, ఇష్టాగోష్ఠులూ, లేకపోవచ్చు. కాని, దైవవశాత్తు నువ్వు నన్ను పెళ్లి చేసుకోటం తటస్థిస్తే, ద్రవ్యంవల్ల సాధ్యంకాని ప్రకృతిసౌందర్యము మన! లభిస్తుంది. అది నీకే తెలుసు. ఇక బడుగుదేహపు బాలీబాబును చేపట్టితే నీవు దగాపడిపోయావన్నమాటే. నగలు, నాణెములు, దుస్తులు, గుఱ్ఱపుబగ్గీలు, తక్కినవాళ్లకు సంతోషం కలిగించినా,_తప్పకుండా కలిగిస్తాయి. నాకు తెలుసు.; కాని నీకవి నచ్చవు. కావలసినపని కాస్తా అయిందంటే, నీకు బాలీబాబు మొగుడౌతాడు. అతనిధనానికంతకీ అధికారిణివౌతావు. వెయ్యిరూపాయీలఖరీదైన పట్టుబనాతు చీరకట్టుకుని, బాలీబాబిచ్చిన పదివేలరూపాయీల రత్నాలహారం మెడకు తగిలించుకుని, రత్నకంబళాలుపరిచిన చావడిలో సోఫామీద కూర్చుని, మనసుకు హాయి లేకపోగా, లోపలిబరువు, పైబరువు సహించలేక, విచారిస్తూ, నాతోపాటు సుఖంగాఁ ఉండలేకపోతింగదా, జరిగినదానికి విచారిస్తే ఏంలాభం అనుకుంటావు. అప్పుడు మనప్రేమ యేలాంటిదో నీకే తెలుస్తుంది.”

సుందరి నిశ్చేష్టురాలై కూర్చున్నది. తల వంచుకుంది. వజ్రపుటుంగరం చూస్తూంది.

“అది_ఏమిలాభం శరత్తూ!” అని హీనస్వరంతో పలికింది. “ఏమీ? లాభంలేదూ? బాగుండదూ? వెన్నెల్లో మన ఉద్యానవనంలో విహరించటం బాగుండదూ? మల్లెపూవులపొదరిండ్లలో సల్లాపించుకోవటం బాగుండదూ? అరుణోదయాన్ని సెలయేటికి స్నానానికి పోవటం బాగుండదూ? మన ముద్దులబాలుణ్ణి నీవు కావని నేనూ, నేను కాదని నువ్వూ ముద్దులాడుతూ, మెత్తుకుంటూ, వాని

వెంట పరుగెత్తుతూండడం బాగుండదూ? వానితో ఆడుకోటం—"

అంటూ అతడు సుందరిదగ్గరకు చేరాడు. మంద్రస్వరంతో మాట్లాడుతున్నాడు. ఆమె లేచింది. కిటికిదగ్గఱకుపోయింది. తెలతెలబోతూంది. తడబడుతోంది. కంపిస్తోంది. భయపడుతోంది- అతణ్ణి చూచికాదు-తన్నుగూర్చే.

"శరత్తూ! వద్దు. వద్దు. ఆలాంటిమాటలు నాకు చెప్పకు," అని దీనంగా పలికింది.

"ప్రియా! ఆలా అంటే నీకు బాధగా ఉంటుందా! నన్ను ప్రేమించకపోతే?" అన్నాడు. ఆమె ప్రత్యుత్తరమీయలేకపోయింది.

"ఇంతకు—ఇంతకుముందే ఎందుకు చెప్పావుకాదు?"

"చెప్పవలసిందే కాని—నాకు తెలియదు.—ఏలాగో కొన్నిదినాలక్రితం నీవు చేయదలచిన—ఈఘోరకృత్యం—చేయాలనుకున్న—సుందరీ!"

అంటూ దగ్గిరకెళ్లాడు. భుజంమీద చేయివేశాడు. అతనిస్పర్శతో ఆమె వివశ అయిపోయింది. నింపాదిగా ఏడువ ప్రారంభించింది. అత డామెతల నిమురుతూ ఓదార్చాడు. కాని ఇంకా ముద్దులాడలేదు.

"మన కిరువురకూ విధి వ్రాసిపెట్టాడు, వనా!"

"ఊ! శరత్తూ! నాకుతెలుసు, కాని—"

"కానీలేదు అర్థనాలేదు"

"బాలీకి కోపం వస్తుందేమో? నేను—"

"బాలీ భయంనీకులేదు. అదినామీదవదిలెయ్యి"

"భయంలేదు. కాని చివరికి, ఈమోస్తరుగా, ఇది ధర్మంకాదు."

"అతణ్ణి పెళ్లాడ్డంకంటే అన్యాయమా?"

"పిన్ని—విచారిస్తుంది." అన్నది నెమ్మదిగా.

"విచారించదు. మన క్రొత్తబంగాళాలో మనం ఏలా ఉన్నామో చూచిందంటే సరి."

"నేను—బాలీబాబుకు చెప్పటం ఎల్లా?"

"ఆపూచీ నాది"

ఆమె అతణ్ణి కౌగలించుకుంది.

"శరత్తూ! నాకెంతో ధైర్యం కలిగించావు! నిజంగా నాకు భయం ఎక్కువ. బాలీ అంటే వణకు—అయ్యో! అతడిచ్చిన ఆవస్తువులు, ఆవుంగరం—"

"ఓస్, మగవాళ్లకి తమ వస్తువులు తమకొస్తే చాలు, సంతోషిస్తారు. ఇంకొకళ్లని టోపీవేయటానికి పనికొస్తాయి అనగలు. విషయం ఆలోచిస్తూన్నావా ఏం?"

"లేదు. లేదు."

సుందరి వానిభుజంమీదనుంచి తల కొంచెం ఎత్తింది. ఇంకా చెక్కిళ్లమీద బాష్పాలు ప్రవహిస్తున్నాయి.—కాని ఆమె మందహాసం చేస్తోంది.

"శరత్తూ! నీవు సరిగా చెప్పావు"

"అవును. అది సరి అని నాకు తెలుసు"

"మనం సుఖంగా ఉండగలం"

"కావలసినంత"

"కనుక"

"చేస్తావా?"

"అవును. శరత్తూ! చేస్తాను"

అని బాలీబాబు ప్రధానంఉంగరం తన వ్రేలినుండి తీసివేసింది. వారిద్దరూ దుస్తులమధ్య సోఫాపై కూర్చున్నారు.

"ఈజీర్ణవస్త్రాలు—ముద్దులబట్టలు" అని మెల్లగా గొణుక్కుంది.

"ఎంత చక్కగా నాభావములను కదలించావు? నా హృదయతంత్రులు ఆడించావు. శరత్తూ! నీవు గొప్ప వక్తవుసుమా! ఇక ఈదుస్తులను ఎప్పుడూ వదలిపెట్టను. నాముద్దులచొక్కా!" అని గోధుమరంగు జాకెట్టును ముద్దాడింది. ఒక్కక్షణం వారిద్దరూ నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నారు. వనసుందరి ఒక్కొక్కదుస్తునే స్వప్నావసలో చూస్తోంది.

"ఇదుగో! సుందరీ! చూడు" అన్న శరత్తు కంఠస్వరం వింతగా వినిపించింది.

"ఇది చాలా చక్కనిమోసం. కాని నిన్నది బాధించదు. నీఅభిమానమునుమాత్రమే. ఆహా! నువ్వు అతణ్ణి వదిలేస్తానంటం అదే చాలు పదివేలు. పాపం! బాలీ నన్నెందుకు పంపాడో చెప్పనా?"

"ఏమిటో నాకు తెలియటంలేదు"

ఆమె నడుముచుట్టూ చేయివైచి దగ్గరగా లాగికొని నిలబడ్డాడు.

"ఎవర్తో రెండు దినాలక్రితం పట్నాన్నుంచి వచ్చింది. దానిమాటల్లో ఎంతనిజంఉందో భగవంతుడికి

తెలియాలి, కాని బాలీ తన్ను పెళ్లి చేసుకుంటానన్నాడని ప్రమాణకం చేసింది."

"ఏమిటీ? బాలీ ఏంచేశాడు?" అని ఆత్రముతో అడిగింది.

"నిన్న రాత్రి పెళ్లి చేసుకున్నాడు. విష్ణ్వాలయంలో జరిగింది. ఇవ్వాళ పట్నం వెళ్లిపోయారు. బాలీకి నీతో చెప్పడానికి సాహసం లేకపోయింది. నన్ను చెప్పమన్నాడు."

"ఏమిటీ, ఇది నిజమే?"

"ప్రియా! నేను కలిపించుతానా? కాని ఇక దాన్ని గూర్చి ఆలోచించకు. ఏమైతేనేం. తెలియకముందే వదిలేశావుగా. వాణ్ణి బాగా మోసగించావు" "శరత్తూ! బాలీని నేను పెళ్లాడాలనుకోటం—" "ప్రియా! ఇక మఱచిపో. ఇక మనకు లెక్కలేనంత సుఖం. మనకేం లక్ష్యం?" అన్నాడు మెల్లగా. "నిజమే, ఇక మనకేం లెక్క. కాని, శరత్తూ! నీవు నాహృదయాన్ని త్రిప్పివేయటం నీయొక్క ఉదారస్వభావమే."

అతనివంక ముఖం ఎత్తింది. తనివితీర ముద్దిడుకున్నాడు. ఆనందంలో తేలిపోయారు వాళ్లు!

ఎటులు నిను మెచ్చుకొనఁటయొ యెఱుఁగనమ్మ!

ముక్కవిల్లి వేంకటనారాయణ. బి. ఏ.

ఆఁగు మాఁగుము బాలికా! ఆఁగుమాఁగు
మెంతయో సేపు యేను నిన్నిక్కడాఁప
నిముసమాత్రంబు నీవిట నిలువుమమ్మ!
ఉదయమాదిగఁ జదువులో నోదిగియుండి
వివిధపాఠావలోకన విసిగి విసిగి
ఎట్టకేలకుఁ దెగువతో నిల్లువెడల
నగవులొలికెడు ముద్దునెమ్మొగముతోడ
కళలు చిమ్మెడు కడచూపు కనులతోడ
మహిత కుసుమిత మల్లికా మాలతోడ
చిగురులేమావి పూరెమ్మచేతఁబూని
అనుపమానంద దాయకవగుచు నెదుట
కానఁబడినావు నాభాగ్య గరిమ వలన;
సంతసముమీఱ మధుమాస సమయమందు
చిగురుమావుల క్రీనీడఁ జెలఁగుచుండు
విమల పికగాన మాధురీ విశ్రుతిఁగని
పొరలు సంతోషమున నోడల్ మఱచియుండి
ఎన్నినాళ్లాయెనో ఏమి యెఱుకనీకు?
ప్రకృతికాంతా గృహంబునఁ బరిఢవిల్లు
పచ్చతోరణములఁగను ప్రమద మేమొ?
చివురుమావుల క్రీనీడఁ జేరియుండి
అమలపికగానములఁ గ్రోలు హాయియేమొ?
కలువరాయఁడు చంద్రికల్ గాయుచుండ
సైకతస్థలి చరియించు సరస మేమొ?
మఱచి పోతిని బాలికా! మఱచి పోతి!
వలపు గులికెడు నీముద్దు వదన మిపుడు
చూచు తోడనే వికలత లేచిపోయె,
మనము వికసించె, నీరస మణఁగి పోయె,
ఒక్కసారిగ మధుసౌఖ్య మొసఁగి నావు,
ఎటులు నినుమెచ్చు కొనుటయొ యెఱుఁగ నమ్మ!